بازخوانی هویت بازار در معماری معاصر ایران و التزام بکارگیری آن در مجتمع های تجاری با رویکرد معماری پهلوی اول در شهر کرمانشاه

دکتر مریم انصاری منش[۱]، معصومه سبک روح [۲]*

۱- استادیار گروه معماری دانشکده فنی و مهندسی واحد کرمانشاه دانشگاه آزاد اسلامی کرمانشاه ایران، maryam.ansarimanesh@gmail.com
۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی کرمانشاه واحد علوم و تحقیقات ایران، m_sabokrooh9@yahoo.com

چکیده

هویت فرم از همان آغاز گرفتار اوضاع خاص انضمامی خود باید باشد.فرم ها همچنین از تاریخ خود که مکان پایانش همان وحدت بالقوه آن می باشد جداشدنی نیستند. پذیرش فرم ها چون گستره ای که ربطی به گستره اجتماعی، فرهنگی، سیاسی ندارند، درکی غیر تایخی است. تاریخ انضمامی یک مکان نه تنها بر مضمون فرم ها بلکه بر انتخاب های هنری هنرمند نیز تاثیر می گذارد. فرم ها تنها حالت ها، احساس ها و حساسیت هایی را در لحظه خاصی از تاریخ منعکس می کند و می اندیشند و تنها قادر به چنین کاری هستند. با گذر جامعه ایران از دوران کهن به نوین، مرحله متفاوتی در تاریخ این سرزمین آغاز گشته و درست یا نادرست تاکنون نیز ادامه یافته است. بدیهی ست فرم هایی که در این گذر تاریخی خلق شده اند نیز از این تحولات مستثنی نیستند. بنابر این فرم ها در منطق خود دیکته شده از سوی منطق زمانه اند، آغاز دوره معاصر ایران، آغاز تغییرات وسیع در همه زمینه ها است. در این دوره توسعه و پیشرفت مفاهیم تازه ای را به خود گرفتند و دیدگاه های نوین سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و شیوه های نوین زندگی در معماری به نمایش درآمد و معماری جدید،اندیشه های جدید را بیان داشت. دوره نوین معماری ایران با پذیرش عوامل مختلف مورد بحث، خوب یا بد زمان را می پیمایدو مسیر خود را در مکان ادامه می دهد. این پژوهش به روش توصیفی تاریخی و تحلیل و از طریق مطالعات کتابخانه ای به شناخت ریشه ای علل تحولات ایجاد شده با تاکید بر اواخر دوره قاجار و پهلوی دوره اول و چگونگی تأثیرآنها در معماری معاصر ایران و به کارگیری آن در کالبدی کهن مانند بازار می پردازد تا بتوانیم به طرحی جهت انطباق، و با توجه به مشخصه های خاص این دوره در یک مرکز تجاری بپردازیم.

واژه‌های کلیدی: هویت، معماری معاصر، پهلوی اول، بازار، مرکز تجاری

۱- مقدمه

معماری سرزمین پهناور ایران در دوره های گذشته همواره از یک روند مشخص و مستمر پیروی نموده که با زمان پیش و پس از خود رابطه ای منطقی برقرار می کرده، اما این روند در دوره های معاصر تداوم نیافته است [۱]. این در حالی است که معماری معاصر ایران از موضوعاتی بوده که کمتر به صورت دقیق و با استفاده از تحلیل آثار و جریانات فکری دوران معاصر مورد بررسی قرار گرفته است و جایگاه خالی آن در دانش معماری ایران به خوبی قابل مشاهده است[۲]، دگرگونی و تغییرات سریع و فراگیر معماری ایران به گونه ای است که می توان دریافت به یکباره گرایش به رویکردهای سنتی معماری ایران دستخوش تغییرات گوناگونی شده که این تأثیر بر اثر هجوم مدرنیزاسیون وماشینیسم اتفاق افتاده است و با نگاهی اجمالی، این هجمه ها ره آورد دوران مدرن به شمار می آیند[۳]، این نگرش هماهنگ با دوران معماری معاصر غرب و تحت تأثیر آن، آثار برجسته ای را در سبکهای متعدد اعم از مدرنیسم اولیه تا اعتلای مدرنیسم و جنبش های بعد از مدرنیسم به وجود آورد[۴]به